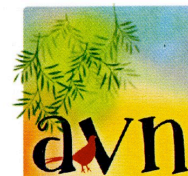

Algemene Vereniging voor Natuurbescherming
voor 's-Gravenhage en omstreken
Badhuisstraat 175 - 2584 HH 's-Gravenhage

Aan Burgemeester en Wethouders van de gemeente Wassenaar
Postbus 499,
2240 AL Wassenaar

Datum: 6 november 2013

Betreft: zienswijze op kapaanvraag voor landgoed Oosterbeek

Geacht college,

Inleiding

De gemeente Den Haag heeft op 3 oktober 2013 een kapaanvraag, nummer 9501684, doen uitgaan naar de gemeente Wassenaar voor 126 bomen in het landgoed Oosterbeek.

Het betreft voornamelijk eiken langs drie verschillende lanen die daar naar raming al meer dan 150 jaar staan. Ook een aantal beuken, esdoorns en andere boomsoorten staat op de kapaanvraag omdat die door hun kroon veel licht wegnemen voor nieuw te planten eikenbomen.

De reden voor kap is een plan voor revitalisering van lanen van het landgoed. Uit een compensatiefonds van het aangrenzende bouwterrein van de nieuwe Amerikaanse Ambassade is een aanzienlijke som geld beschikbaar. Daardoor wordt de mogelijkheid geschapen om achterstallig onderhoud in Oosterbeek nu aan te pakken.

Analyse

Het is waar dat het landgoed lijdt aan achterstallig onderhoud. Paden zijn hier en daar uitgesleten, de onderbegroeiing bestaat voornamelijk uit exoten in plaats van de kenmerkende landgoedbeplanting. Veel bomen in het bos zijn uitgroeid tot een vergevorderd volwassen stadium, waarbij in de loop der jaren het gebruikelijke beeld van lichtconcurrentie zijn werk heeft gedaan in de selectie van de bomen. De meeste laanbomen van de kapaanvraag staan op circa zes meter uit elkaar, en hebben tijdens hun groei stevig moeten concurreren met het omringende bos. Kronen van bomen hebben zich daardoor aangepast. Door afzien van onderhoud in het kroondak zijn er dode takken waar te nemen. Een aantal bomen is uitgevallen. In

de afgelopen decennia is op verschillende open plekken ingeboet. Deze jonge bomen hebben het moeilijk omdat ze zich in dat volle bos met weinig licht een plek moeten verwerven. Dat uit zich in een schrale kroon en een dito stam.

Mogelijk ter motivatie van de kapaanvraag is een vitaliteitsonderzoek uitgevoerd naar de eiken in de lanen. Daarbij heeft het onderzoekende bureau geoordeeld dat 74 van de 76 onderzochte eiken veel afstervingsverschijnselen vertonen en derhalve in de eindfase van hun leven verkeren.

De Algemene Vereniging voor Natuurbescherming voor 's Gravenhage e.o. (AVN) kan zich voorstellen dat de eigenaar van het landgoed wil overgaan tot revitaliseren van Oosterbeek, zeker nu de financiën daartoe de mogelijkheid geven. Daarbij wordt het accent echter niet gelegd op Oosterbeek als geheel maar specifiek op een aantal lanen. Lanen die voor grote delen in het bos liggen.

De AVN is het niet eens met de keus om in dit volwassen bos de hand te slaan aan voor het overgrote deel vitale eiken die al meer dan 150 jaar en ouder zullen zijn, en daarnaast ook nog belendende bomen te rooien om licht te creëren.

De AVN is het bovendien niet eens met de onderzoekresultaten van het ingehuurde bedrijf. Deze oude bomen zijn uiteraard door de tand des tijds aangeraakt en hebben allemaal een andere uitstraling. Dat de bomen zoals vermeld in het rapport 'afstervingsverschijnselen' vertonen heeft echter niets met hun vitaliteit te maken. De bomen die er nu nog staan hebben het gered en groeien nog steeds door. Niet allemaal van dezelfde vitaliteit, maar voldoende om hun leven nog decennia of meer voort te zetten. Ze staan er als kenmerk van een oude respectabele boslaan-structuur. Door de overgebleven aantallen is die laan-structuur nog zeer goed te herkennen. Als bewijs van hun vitaliteit mag vermeld worden dat er geen laanboom is omgevallen tijdens de zware storm van 28 oktober 2013.

Het plan dat de gemeente Den Haag nu met deze boslaan heeft, is een totale kap en vernieuwing. Dat betekent dat het karakter van het oude landgoed in de lanen teruggezet wordt naar de aanlegfase. Het naastliggende bos daarentegen verkeert in een volwassen fase. De gevolgen zijn voorspelbaar. Zodra de laan is uitgekapt maken de omringende kruinen van het oude bos dankbaar gebruik van het nieuwe licht op de opengevallen plekken en zal het bos opnieuw en nog opdringeriger de concurrentie aangaan met de nieuwe laanbomen die nog moeten gaan groeien.

De AVN heeft inmiddels een eigen onderzoek uitgevoerd en daarbij haar visie bevestigd gezien. De meeste oude bomen hebben nog een goede kroonontwikkeling, hebben een goed ontwikkelde stam met een gave of herstelde bast. Slechts enkele exemplaren vertonen gebreken (een stuks heeft honingzwam). Er staan enkele dode exemplaren of stammen die reeds van hun kroon zijn ontdaan. Op twee stukken ontbreken bomen aan één zijde van de laan door het bos. Dat beeld is acceptabel voor deze boslaan, het is geen type oprijlaan.

Gezien bovenstaande conclusies achten wij het in de lange boslaan om drie redenen ongewenst om de laanbomen te kappen en te vervangen door jonge bomen.

Allereerst brengt de kap onnodige offers in het oude karakteristieke, historische bomenbestand met zich mee, en ten tweede zal jonge aanplant geen goede groeikans hebben, waardoor ze gaan kwijnen en op termijn zullen uitvallen. Ten derde zal hierdoor ook de bosopbouw aan weerszijden uit balans raken. Alleen op de twee open stukken is herplant mogelijk als daar aan de oostzijde wat bomen – nu niet op de kaplijst – zouden worden geroid voor optimale lichtomstandigheden. Tenslotte is revitalisering in één keer zeer risicovol; het staat lang niet vast dat de bomen allemaal aanslaan.

Revitaliseren van Oosterbeek, maar met andere uitgangspunten

Dat het landgoedbos als geheel een opknapbeurt nodig heeft, lijkt geen twijfel. De twee korte lanen die voor vervanging ingepland staan, bieden meer kansen voor een verjonging van laan-beplanting, zij het met respect voor volwassen, gezonde bomen aldaar met hoge dendrologische waarden. Alleen het rechte laantje uitkomend op het gazon kan totaal worden vervangen, zij het met behoud van de taxus aldaar en een grote eik.

Het bos van Oosterbeek verdient een totale onderhoudsbeurt waarbij zowel dunning als aanplant moet plaatsvinden. Het bos op en naast de bunker in de noord-oost kant is zwaar bezet met esdoorns die ook het licht wegnemen voor de lange eikenlaan. Zichtlijnen kunnen worden hersteld. Ook elders kunnen lanen worden ingeboet. Het eilandje in de vijver is te zwaar begroeid. Een gefaseerde aanpak wordt ten zeerste aanbevolen. Het voert te ver om verder in detail te treden. Met de beschikbare middelen kan veel werk worden verzet, ten goede komend aan het hele landgoed als geheel en niet alleen enkele geselecteerde lanen.

Wij zijn gaarne bereid ons standpunt mondeling toe te lichten.

Met vriendelijke groet,

De bestuurssecretaris van de AVN,

A. de Ruiter

CC. Gemeenteraad Wassenaar